

MERIONETH HISTORICAL AND RECORD SOCIETY

MERIONETH BEEKEEPERS' ASSOCIATION

HELP US FIND BEE BOLES IN MERIONETH....

Er... what are bee boles... and how did they become lost...?

Modern skep

Bee boles were sheltered cavities built into walls and other structures where skeps were kept to keep bees to produce honey. A skep is a conical coiled straw (or similar material) hive in which bees were kept until the mid-1800s when manufactured hives with removable frames started to replace them.

Bee boles were important because they protected the reasonably fragile skeps from the elements. They can be very simple structures used by cottagers, through to more ornate constructions found in the grounds of wealthy landowners.

Bee boles at Oakeley Arms

Some are of considerable age - one Welsh bee bole dates back to the 14th century – but most of the ones recorded in Merioneth are 17th to 19th century. However, only nine sites are currently recorded and as there are likely to be more, we would like to find and record them before they are lost forever.

Bee boles in wall

Bee boles in wall

So... can you help, please?

- Do you think you have bee boles in your garden, or on your farm or estate?
- Have you seen anything that looks like bee boles on your walks around Merioneth?
- Have you any old photographs of bee boles (or beekeeping) in Merioneth?

If you have, please let us know! If you are a house or land owner we will not divulge any locations without your permission.

What to look for:

- Alcoves in a sunny bank or wall, or in the external wall of a house or outbuilding
- At least 12 inches (30cm) above the ground (could be much higher)
- Around 18 inches (46cm) high, wide and deep (could be bigger)
- Usually facing anywhere from southeast to southwest.

You can contact the project:

- Via email at merioneth.beeboles@gmail.com
- By telephone on 01341 430262
- Or post to Bee Boles, c/o Dolgellau Record Office, Bala Road, Dolgellau, Gwynedd, LL40 2YF.

If you want to see more pictures of bee boles the International Bee Research Association (IBRA) maintains a website of bee boles in the UK and elsewhere at ibra.beeboles.org.uk. The Merioneth Historical and Record Society website is at www.chchsf.org.uk and the Merioneth Beekeepers' Association at www.mbka.info. The project is part-funded by the Snowdonia National Park Authority's Community Fund.

CYMDEITHAS HANES A CHOFNODION SIR FEIRIONNYDD

CYMDEITHAS GWENYNWYR SIR FEIRIONNYDD

HELPWCH NI I DDARGANFOD LLOCHESI GWENYN YM MEIRIONNYDD

Yy... beth ydy llochesi gwenyn... a sut y bu iddynt gael eu colli...?

Cawen fodern

Llochesi gwenyn yn yr Oakeley Arms

Llochesi gwenyn oedd ceudodau cysgodol wedi eu hadeiladu i waliau ac adeileddau eraill lle cedwid cawenni i gadw gwenyn i gynhyrchu mêl. Cawen ydy cwch gwenyn o wellt (neu ddeunydd tebyg) wedi ei dorchi'n gonigol, lle'r arferid cadw gwenyn hyd ganol yr 1800au pan gychwynnodd cychod gwenyn gyda fframiau gael eu cynhyrchu, gan raddol ddisodli'r hen gychod gwellt.

Roedd llochesi gwenyn yn bwysig gan eu bod yn amddiffyn cawenni digon bregus rhag yr elfennau. Gallant fod yn fframweithiau syml iawn, yn cael eu defnyddio gan fythynwyr, hyd at wneuthuriadau addurnedig yng ngerddi a pharciau tiffeddianwyr cyfoethog.

Mae rhai yn hynafol iawn – mae un lloches gwenyn yng Nghymru yn dyddio'n ôl i'r 14eg ganrif – ond mae'r rhan fwyaf a gofnodwyd ym Meirionnydd o'r 17eg ganrif hyd y 19eg ganrif. Fodd bynnag, dim ond naw safle sydd wedi eu cofnodi ar hyn o bryd, a chan fod mwy yn debygol, byddem yn hoffi eu darganfod a'u cofnodi cyn iddynt ddiffannu am byth.

Llochesi gwenyn mewn wal

Llochesi gwenyn mewn wal

Felly... allwch chi helpu os gwelwch yn dda?

- Ydych chi'n meddwl fod gennych lochesi gwenyn yn eich gardd, neu ar eich fferm neu ystâd?
- Ydych chi wedi gweld unrhyw beth sy'n edrych fel llochesi gwenyn ar eich teithiau o amgylch Meirionnydd?
- Oes gennych chi hen luniau o lochesi gwenyn (neu ar gadw gwenyn) ym Meirionnydd?

Os oes gennych rai, gadwch i ni wybod os gwelwch yn dda. Os ydych yn berchen tŷ neu'n dirfeddiannwr ni fyddwn yn datgelu unrhyw leoliad heb eich caniatâd.

Beth i edrych amdano:

- Cilfach mewn clawdd neu wal yn llygad yr haul, neu mewn wal allanol tŷ neu dŷ allan
- O leiaf 12 modfedd (30cm) o'r llawr (gall fod yn llawer uwch)
- Tua 18 modfedd (46cm) o uchder, lled a dyfnder (gall fod yn fwy)
- Fel arfer yn wynebu unrhyw gyfeiriad o dde ddwyrain hyd dde orllewin.

Gallwch gysylltu â'r prosiect:

- Drwy e-bost i merioneth.beeboles@gmail.com
- Drwy ffôn ar 01341 430262
- Neu drwy bost i Llochesi Gwenyn, c/o Archifdy Dolgellau, Ffordd Y Bala, Dolgellau, Gwynedd, LL40 2YF.

Os ydych eisiau gweld mwy o luniau o lochesi gwenyn mae'r International Bee Research Association (IBRA) yn cynnal gwefan ar lochesi gwenyn yn y DU a llefydd eraill yn ibra.beeboles.org.uk. Mae gwefan Cymdeithas Hanes a Chofnodion Sir Feirionnydd ar gael yn www.chchsf.org.uk a Chymdeithas Gwenynwyr Sir Feirionnydd yn www.mbka.info. Mae'r prosiect yn cael ei gyllido'n rhannol gan Gronfa Gymunedol Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri.